

Obsah:

Nová blahoslavená v rodině Karmelu: Marie Tereza Scrilli <i>(Zpracoval P. Gorazd, O.Carm.)</i>	1
Eucharistie a růst v sjednocení s Bohem Karmelitánská spiritualita jako cesta k hlubšímu prožívání liturgie (4. část – dokončení) <i>Paul Menting</i>	4
Naše povolání je veliké: žít ve škole Mariině <i>Výbor myšlenek ze spisů P. Jana Brenningera, O.Carm. – 2. část (dokončení)</i>	8
Velikost našeho povolání <i>Bl. Alžběta od Nejsvětější Trojice</i>	12
Neobvyklý dobrodinec Karmelu v neobvyklém svědectví <i>(k 60. výročí úmrtí biskupa Pavla Huyna)</i> <i>P. Gorazd Cetkovský, O.Carm.</i>	17

Nová blahoslavená v rodině Karmelu: Marie Tereza Scrilli

(Podle novény k bl. M. T. Scrilli, vydané v Karmelitánském nakladatelství, zpracoval P. Gorazd, O.Carm.)

8. října tohoto roku byla ve Fiesole (diecézi, ve které se narodila a žila) prohlášena za blahoslavenou zakladatelka společenství sester karmelitek, které již několik let působí i v naší zemi (dnes ve Štípně u Zlína), matka Marie Tereza Scrilli.

Příběh jejího života

Marie Scrilli se narodila dne 15. 5. 1825 v Montevarchi v Itálii v katolické měšťanské rodině. Její zbožnost od dětství postupně sílila a vyústila v rozhodnutí vstoupit do kláštera sv. Marie Magdaleny de Pazzi ve Florencii. Když si to u svých rodičů prosadila a ve svých jednadvaceti letech do kláštera odešla, záhy poznala, že to není její místo. Nechtěla se vzdát myšlenky na řeholní život, ale cítila se volána k apoštolátu formou práce s dětmi a mládeží. Vrátila se domů k rodičům a složila slib ve třetím řádu bosého Karmelu.

Začala dávat hodiny soukromého vyučování a zájem o ně postupně narůstal. Zároveň se pozornost rodného městečka rozčeřila zázračným uzdravením se chlapce, kterého rodiče svěřili Marii do jejích modliteb. V roce 1851 ji fiesolský biskup povzbudil k odvaze založit řeholní společenství, které by se věnovalo školní výchově dětí. Protože se jí nepodařilo najít k tomu ve Florencii vhodný dům, přijala nabídku vyučovat na městské škole ve svém rodišti. Přidalo se k ní několik dalších dívek. Její záměr, aby se staly řeholní komunitou, se jim však proticírkevně smýšlející okolí energicky snažilo zmařit. Povolané inspekce ovšem ve škole vždy konstatovaly naprostou spokojenost s úrovní výuky a výchovy dětí.

Dne 15. října 1854 Marie Scilli se souhlasem biskupa založila nové řeholní společenství, dnešní kongregaci apoštolsky činných karmelitek „Institut Naší Paní z Karmelu“. Začaly nosit řeholní oděv. V letech 1859 – 1860 díky politickým změnám v Itálii odpor proti církvi a náboženství nabyl většího vlivu. Společenství sester bylo státem zrušeno a byly donuceny se rozejít. Marie tedy žila opět u rodičů a později u sestry a soukromě vyučovala. Až po osmnácti letech mohly svůj společný řeholní život – který pro ni představoval důležitý základ jejich působení mezi mládeží – obnovit, a to ve Florencii. Teprve po dalších čtyřech letech (roku 1882) mohly sestry znovu začít veřejně nosit hábit. Stále jich přitom byla jen malá skupinka.

Marie Tereza Scilli zemřela 14. 11. 1889. Odešla tiše a úplně obyčejně. Velký rozkvet jejího společenství začal až několik let po její smrti. Jednak díky schopnostem a úsilí pokračovatelky v jejím díle, generální představené Marie Mosca, ale také díky předchozím modlitbám a obětím zakladatelky – Marie Terezy Scilli.

Několik myšlenek Marie Terezy Scilli

„Ó, moje nejvyšší Dobro, můj Bože! Jsem ti tolik dlužná!“

„Pane, sama od sebe nic nezmůžu, a i kdybych mohla, nechtěla bych, protože netoužím po ničem, jen po tom, aby se ve mně a na mně vyplnila tvá vůle.“

„Bůh je stále stejný, a vždy může použít i mou nicotnost, aby dělal veliké věci.“

„Myslím si, že k následování Krista je potřeba vrhnout se do vody a plavat.“

„Opouštím Boha v kontemplaci Lazarovy sestry Marie, abych jej našla v pečlivě konaných povinnostech Marty. Bůh miluje to, když se přestaneme těšit v něm, abychom se pro něj namáhali a potom se vrátili a v něm si odpočinuli.“

Eucharistie a růst v sjednocení s Bohem

Karmelitánská spiritualita jako cesta k hlubšímu prožívání liturgie (4. část – dokončení)

Paul Menting

Eucharistie a jednota

V misálu bychom stěží našli řádky shodné (doslovně) s Velepísni. Ani v rozšířeném lekcionáři, který je plodem liturgické obnovy provedené Druhým vatikánským koncillem, se Velepiseň mezi texty pro čtení při nedělním slavení eucharistie stále ještě nevyskytuje. Pátráme-li po významu Velepísně pro eucharistii, nesmíme tolik vyhlížet ovlivnění po stránce textu, ale spíše musíme mít před očima, že ona jednota lásky s Bohem, kterou opěvuje Velepiseň, není jiná než právě ta, která se děje při slavení mše, totiž právě to *communio*, v němž Bůh a člověk spolu v lásce žijí společný život.

Církevní otcové vždy ve svých komentářích k Velepísni viděli v ženichovi Krista a v nevěstě církev. Na tuto stopu je mezi jiným přivedl sv. Pavel svými slovy v listě Korintánům: „Já jsem přece připravil vaše zasnoubení jedinému muži a musím vás představit Kristu jako čistou pannu“ (2 Kor 11, 2).

Od dob Bernarda z Clairvaux (1090 – 1153) bývá nevěsta ve Velepísni ztotožňována také s duší jednotlivého člověka, milující Boha. Paralelně k tomu vytryskl proud velmi osobní eucharistické zbožnosti. Tato tendence se ve středověku dále prosazovala. Např. Tomáš Kempenský (1379 – 1480), důležitý zástupce hnutí *Devotio moderna*, popisuje ve čtvrté části svého hlavního díla *Následování Krista*, jak každý věřící může být mystikem: v svátosti oltářní se každý sjednocuje s Bohem.

To, co je opěvováno Velepísni, nachází svou ozvěnu ve slavení eucharistie. Věřící opouštějí vlastní čtyři stěny a vydávají se na cestu. Je nutné vzchopit se, je nutné ujít kus cesty, abychom přijali lásku a odevzdali se jí. Věřící se nechávají pohnout Božím voláním, nechávají se shromáždit a pak ve společném zpěvu a modlitbě se postupně spojit v jednotu mezi sebou navzájem a s Bohem. Odsunutí sebe sama do pozadí při vyznání vin (úkonu kajícího) ještě víc posiluje tento dynamický proces, v němž se vlastní já už nenaplnuje sebou, ale dává prostor pro Ty. Kdo hledá Boží lásku, musí být ochoten stále znovu opouštět to, co je jeho, a zaměřovat se na Boží impulsy, a tím se víc přibližovat k lásce. To se děje v bohoslužbě slova. Věřící naslouchají Božímu slovu, které ukazuje cestu, vybízí pokračovat v putování, posiluje a povzbuzuje, protože jde spolu s námi, provází nás. V modlitbě „Věřím“ se

věřící výslovně znovu vydávají na tuto cestu, souhlasí, že i dál půjdou cestou lásky.

Jednota lásky věřících s Kristem a mezi sebou navzájem je výslovný cíl, k němuž je zaměřena celá dramaturgie slavení eucharistie. Ve druhé anafore je to shrnuto zcela jasně: „*A v pokoře tě prosíme: Ať nás všechny, kdo máme podíl na těle a krvi Kristově, shromáždí a sjednotí Duch svatý.*“ Tak se všichni, naplnění láskou k Bohu, otvírají Božímu darování se nám a spojují se velmi intimním způsobem mezi sebou navzájem a s Kristem. V pozdravení pokoje (a políbení pokoje) je prostřednictvím gest vyjádřeno, že se tu neodehrává dění jen duchovní, nýbrž něco, co přechází do rukou, do nohou a do tváří, a co takto bude mít důsledky, které přesáhnou rámec trvání slavení bohoslužby.

Láska nás volá k tomu, abychom se vydali na cestu, sešli se dohromady, srůstali v jednotu a uchovávali pouto lásky i po onom krátkém čase, kdy jsme byli spolu. Co platí o společenství ženicha a nevěsty, muže a ženy, je právě tak správné pro společenství shromážděné obce, totiž: že o pravé jednotě se může mluvit jen tehdy, když je jejím základem láska. Čím intenzivnější je láska, tím silnější bude jednota. Kdo uváže ve vnějším nebo vnitřním vykonávání povinnosti, nezakusí totéž, co ten, kdo v sobě nechává probouzet lásku.

Citelněji bude to, o čem tu mluvíme, možné ve společenství, v němž se lidé nedomlí jen anonymně a lhostejně vedle sebe, nýbrž jsou spolu intenzivně spojeni v živém *communio*. Duchovní klima řeholní komunity bylo v tom pro mnoho karmelitek a karmelitánů jistě (cennou) pomocí. Každodenní společenství v liturgickém slavení podporuje a motivuje snahy jednotlivce. Společně bylo možné v četbě Písma, v modlitbě a meditaci silněji pocítit přitažlivou sílu božské lásky a lépe se do ní nechat vtáhnout. Společenství, které je s to žít vydanost, vnímat lásku, otvírat se pro druhé, pro „ty“, takové společenství je pro uvedení do hluboké mystické dimenze eucharistie téměř nevyhnutelné.

Pro karmelitána Konráda od sv. Jiří (zemřel mezi léty 1305 a 1317) bylo především svaté přijímání výrazem sjednocení v lásce mezi Ženichem a nevěstou. Poté, co se člověk s pokorným duchem odevzdal v „obětování“ (tj. té části mše svaté, nazývané: *offertorium*, dnes: přinášení darů) a poté co Bůh ho v lásce přijal a co v: „*Pane, nezasloužím si,*“ stál před Bohem s otevřenými rukama, je nyní připraven, aby přijal samotného Boha. Nyní

se může zcela spojit s Bohem. Konrád vkládá Kristu do úst slova ženicha z Velepísni, když Kristus zve člověka k přijetí svého těla a krve: „Pojď, moje vyvolená, a sestup se mnou do zahrady mé milosti.“ (srov. Pís 5, 1 a 6, 1).¹

Kdo se nechá tímto pozváním k lásce oslovit a nechá se Božím láskyplným pohledem učinit krásným, připouští, aby ho Bůh uzdravil a nechal rozkvést. Konrád to vyjadřuje následujícími slovy:

Ó můj Přítel, můj Ženich, je žádoucnější než všechna krása tohoto světa a skví se čistotou v tomto svatém Chlebě. Má rudě krvácející svazeček yzopu² pro svou žhoucí lásku k nám. Vždyť prolil svou krev, aby svou krásou k sobě přitáhl všechny hříšníky.³

Boží vydání se nám probouzí v člověku touhu, aby se ze své strany právě tak vydal v lásce. Tak může nastat pravé communio jako vzájemné přijímání a odevzdávání se. Láska jednoho podněcuje lásku druhého a naopak. To působí, že si oba jsou stále blíží.

Ženich neodpočívá, ale touží po tom, aby byl své nevěstě ještě mnohem blíží. A to se děje, když ji krmí svým svatým tělem v této svaté svátosti, neboť nikdo nemůže v tomto časném životě přijít k Bohu blížeji než jen v této svátosti, ve které přijímá samotného Boha. A tak On vstupuje do své milé nevěsty a večeří s ní a krmí ji v její duši, neboť hlavně proto k nám přišel, že chtěl krmít a silit srdce, která byla vyprahlá co do milosti, a chtěl je přivést zpátky k Horebu, tj. abychom svého Ženicha znovu viděli a požívali, ústa na ústech, tvář na tváři.⁴

Podílem člověka na úkonu lásky je, že jde k přijímání. Tím, že přijímá a jí eucharistický Chléb, vtěluje se v něj Boží láska: „Kdo jí mé tělo a pije mou krev, zůstává ve mně a já v něm“ (Jan 6,56). Přemáhající (nás) božská láska je tu přijímána velmi tělesně: totiž tím, že jíme kousek chleba, a tím k nám vstupuje Kristus a činí si v nás příbytek. I v lidském vztahu lásky platí, že tělesnost posiluje a upevňuje vztah. Více než duchovní rozhovor je výrazem lásky mezi mužem a ženou jejich sexuální společenství. Jednotu pevně

1 HEIN BLOMMESTIJN, *De eucharistie in de vroege karmelitaanse Spiritualiteit*, str. 57.

2 Voriginále článku vysvětlující poznámka není, ale nejspíš jde onarážku na Ex 12,22: pomocí svazečku yzopu potírali Izraelité krví beránka veřeje svých domů v Egyptě.

3 HEIN BLOMMESTIJN, tamtéž, str. 65.

4 HEIN BLOMMESTIJN, tamtéž, str. 57.

stmeluje tělesné spojení. To zdůrazňuje i vlámský karmelitánský mystik Franciscus Amelry (zemřel kolem r. 1550), ve svém traktátu o eucharistii:

A kdo k sobě přijímá toto Tělo Kristovo, přebývá u něj, ten patří mezi jeho domácí (v jeho domě), dostává od něj pokrm, a On o něj pečuje jako se otec stará o své dítě. Všechno, co Pán má, na tom má i on podíl, takže jsou spojeni nejen podle duše, nýbrž podle tělesného přijímání svátosti je i jeho tělo posvěceno Tělem Kristovým. Neboť tak jako Kristus sjednotil naše tělo se svým božstvím, když se stal člověkem, tak nyní v oltární svátosti své Tělo, které od nás přijal, spojil s námi.¹

Kdo přijímá a vstřebává Boha v tělesné podobě, dává mu příležitost, aby On zcela vstoupil do jeho lidského bytí, které je skutečností nejen duchovní, ale i tělesnou. K tomu je zapotřebí, aby se Bůh zjevil nejen ve slově, nýbrž též v tělesné podobě eucharistie. Tím se jednota s Bohem stává zřetelnou. Teprve tak může dojít k odevzdání se celého lidství a přijetí celého božství. To se ovšem neděje v jediném jednorázovém aktu, nýbrž je to třeba – tak jako lidský vztah – pěstovat a stále znovu uskutečňovat. Jenom živé, opětovně zakoušené sjednocení obstojí proti vše zplošťující všednodenní rutině. Právě tělesná podoba eucharistie může být pomocí pro ustavičné obnovování jednoty, protože udržuje touhu – jako žhoucí uhlík oheň:

V přijetí svátosti se srdce člověka zapálí láskou k tomu, který nám tak laskavě zanechal památku. A ve znamení lásky se chce spojit se svým Pánem nejen podle ducha ve víře, ale chce přijmout ve svátosti Tělo svého Pána svým tělem. Tím se srdce rozhoří větší láskou, takže Chrysostomus to nazývá žhoucím uhlíkem, který rozehřívá naše srdce.²

Tělesná podoba eucharistie nadto zabraňuje tomu, aby se člověk mystikou duchovně (nenáležitě) odpoutal a utekl se do čistě duševních dimenzí. Tělesné přijímání Těla Kristova obrací pohled člověka, který miluje Boha, nazpět k jeho konkrétnímu všednímu životu. V tělesném proniknutí se (přijímajícího a Přijímaného) se zviditelňuje, že communio mezi Bohem a člověkem se vztahuje k realitě: mystická jednota není ústupem ze světa, nýbrž vkročením do něho. Člověk vychází z této vnitřní jednoty s Bohem (jako ten, kdo je) posílněn a obohacen. A ne aby tuto jednotu ukončil, nýbrž aby ji vynesl navenek a přetvořil ve všeobjímající pokoj.

1 FRANCISCUS AMELRY, *Een cleen traectaetkin van de waerde des helich sacraments...*, Gent 1548, str. 25.

2 FRANCISCUS AMELRY, tamtéž, str. 14.

Náše povolání je veliké: žít ve škole Mariině

Výbor myšlenek ze spisů P. Jana Brenningera, O.Carm.
– 2. část (dokončení)

Otec Jan Brenninger byl velký mariánský ctitel a apoštol. Pannu Marii nazýval „nejlaskavější a něžnou matkou“. Nahlédněme do jeho spisů, aby se i do našich srdcí přelilo světlo a vroucnost jeho úcty k Matce Boží a jeho mariánského apoštolátu, který vykonával především mezi svými karmelitánskými spolubratry.

P. Brenninger usiloval pro sebe a pro své spolubratry o dokonalost v mariánské zbožnosti. „Milující syn Mariin“, píše „se snaží všemi způsoby udržovat v mysli vždy přítomnou vzpomínku na milovanou Matku a ve všem následovat její vůli.“

K praktickému uskutečňování tohoto ideálu doporučuje otec Jan přídržet se některých pravidel. Uvedeme alespoň následující tři.

1) „Především je nutné utvořit si představu, to znamená co nejdokonalejší a nejjasnější obraz této naší nebeské Matky. Je tedy třeba vytrvale rozjímat a s láskou¹ kontemplovat ony nejvyšší výsady, kterými byla Maria Bohem vyzdvížena nad veškeré stvoření a které všechny mají svůj původ ve skutečnosti, že byla od věčnosti vyvolena, aby se stala druhou Evou a Matkou Boží. Musíme také zkoumat ony pozoruhodné ctnosti – pokoru, neporušené panenství, poslušnost, skromnost, naději a vytrvalost, lásku, zbožnost a oddanost a celou tu nekonečnou řadu dokonalostí, pro něž Maria nesrovnatelně převyšuje všechny svaté a anděly.

Každý však ať se snaží vtisknout si hluboko do duše především to, co svatá Matka vykonala a vytrpěla pro jeho spásu a co ještě od ní může a má očekávat, protože ona je Matkou, Pokladnicí všech milostí, a protože Bůh ustanovil, abychom vše měli z jejích svatých rukou. Tak se zrodí (hluboký) cit – zbožný a dětinný zároveň –, který by měl vést toto cvičení, pokud chceme, aby neslo plody a neskončilo příliš brzy. Bude-li totiž duše naplněna takovým citem, sama záhy a bez obtíží nalezne nejvhodnější způsob takového praktikování mariánské zbožnosti a pocítí, že je spojena se svou Matkou, v prosté důvěře, aniž by musela násilně pracovat se svou představivostí.“

¹ Doslovně: affetive – afektivně. Podobně onen „cit“, o němž se mluví v následujícím odstavci, je v originále označen slovem affetto – afekt. To je v tradiční nauce o duchovním životě, zvláště karmelitánské, důležitý pojem, proto na něj zde upozorňujeme.

2) „Abychom snáze udrželi v mysli vzpomínku na naši láskyhodnou Matku a aby tato myšlenka působila na duši intenzivněji, bude přesto dobré dopomoci si alespoň na začátku některými drobnými pomůckami. Můžeme například v různých chvílích dne pohlédnout na nějaké vyobrazení Madony. Navíc i liturgie hodin nám na mnoha místech připomíná milované jméno naší přeslaské Matky a vybízí nás k myšlence na ni. Také náš řeholní hábit, zvláště pak škapulíř, zaměřuje k Marii naše myšlenky a city. A nakonec každý si podle sebe může najít prostředky, které mu umožní posilovat se v myšlenkách na přesvatou Matku Boží a žít ve svém srdci oddanost vůči ní.“

3) „Ovšem ne vždy, když se nám podaří vzpomenout si na Pannu Marii, musí nás hned zaplavit nějaký zbožný cit. Kromě toho, že tyto city spontánně vyvěrají z naší lásky k ní, můžeme je (jindy) formulovat se svatou usilovností a uchovávat si je pak připravené pro různé příležitosti. Při osvojování si těchto vnitřních hnutí můžeme čerpat z rozjímání, litaní či odjinud a v konkrétních situacích je můžeme vyjádřit buď předem sestavenými formulacemi, nebo i volně. Například poté, co jsme rozjímali o ubohosti hříchu, můžeme potom, kdykoli se k tomuto tématu v myšlenkách vracíme, postavit oproti oné ubohosti nepopsatelnou krásu Panny Marie, můžeme pozdravit Marii a říci: ‘Celá jsi krásná, ó Maria, a poskvrny na tobě není,’ nebo také: ‘Ó neposkvrněné zrcadlo, zrcadlo spravedlnosti, pros za mne, abych se varoval každého hříchu.’“

A nakonec P. Brenninger dodává: „Budeme-li věrní v této zbožnosti, pomalu v nás nabude podoby sám Kristus a my se budeme přetvářet v Něj tak jako Panna Maria, která je jeho živoucím obrazem.“

Také úcta k posvátnému škapulíři byla P. Brenningerovi drahá. Vysvětluje hodnotu škapulíře a jeho význam. Povzbuzuje, abychom škapulíř věrně nosili, líbali jej a říkali Matce Boží: „Jsem tvůj. Zachraň mě.“

Zvláštní pozornost věnuje P. Jan také růženci. Následující text je opět vybrán z poznámek, které P. Jan napsal pro své spolubratry.

„Růženec není jen modlitba, skrze niž si můžeme vyprošovat pomoc od Boha a Panny Marie, ale je také školou duchovního života. Když totiž při této modlitbě rozjímáme nad tajemstvími života, utrpení, smrti a slávy našeho Pána a jeho přesvaté Matky, pak zatímco ústy odříkáváme jednotlivé modlitby, máme před očima velmi působivé argumenty, které nás vyučují a podněcují v duchovním životě.“

Již hned radostná tajemství nám ukazují, jaké jsou základní prvky duchovního života. Na příkladu naší přesvaté Matky se učíme být zaměřeni k Bohu a sloužit pouze jemu, zbaveni všech pozemských pout prostřednictvím dokonalého a neporušeného panenství (celibátu), vždy a všude připravení přijímat a uvádět ve skutek vůli Boží (1. tajemství). Tato Boží vůle nás vede k tomu, abychom milovali také bližní a podle svých sil jim poskytovali pomoc. Je totiž často nutné opustit Boha pro Boha, čili přispět pomocí našim bratřím (2. tajemství). Stejně nezbytné je ovšem i vzdát se všech pozemských věcí a v chudobě hledat Pána, který se stal chudým kvůli nám. Pokud tak totiž neučiníme, nenalezneme ani Pána ani jeho Matku (3. tajemství). Když rozjímáme o obětování Ježíše v chrámě, připomínáme si, že od duchovního a řeholního života nelze nikdy oddělit obět (4. tajemství). A konečně je nám předkládáno, že máme mít vždy na paměti záležitosti našeho nebeského Otce a neúnavně a se zápalem hledat Pána, i když se někdy zdá, že se od nás vzdálil. V duchovním životě se všeho dosahuje touhou a vytrvalostí! (5. tajemství.)

Bolestná tajemství pak nám dávají pochopit, že nikdo nemůže dosáhnout dokonalosti nebo se těšit z kontemplanace pokud odmítne vystoupit s Kristem a Marií na Kalvárii. Je třeba bojovat proti hříchu i za tu cenu, že budeme s Kristem prolévat krev. A nemůžeme postoupit ke slávě kontemplanace ani k věčné radosti, pokud nejdříve nezakusíme smrtelnou úzkost (1. tajemství). A kdo dychtí uniknout důtkám tělesného umrtvování a trnům pokoření, nebude nikdy dostatečně svobodný ani od neřesti požívačnosti, ani od pýchy, ani od touhy vyniknout, takže v hloubi duše vždy zůstane neschopný přijmout milost kontemplanace (2. a 3. tajemství).

Naopak, je třeba odvážně a skálopevně následovat Pána nesoucího kříž i jeho Matku, Bolestnou, na této cestě utrpení, jak vnějšího, tak vnitřního, až k naprosté opuštěnosti a úplné bezútěšnosti, dokud nebudeme stát s Pannou Marií u paty kříže, abychom byli přítomni agonii našeho Pána (4. tajemství). Nelze vstát¹ k dokonalému duchovnímu životu, jestliže předtím duchovně nezemřeme! Následovat Marii až na vrchol Golgoty, v tom spočívá život a cíl karmelitánů! Pouze pod křížem se dokonale sjednotíme s Marií – jako děti s Matkou – a tedy také s Pánem (5. tajemství).

A konečně slavná tajemství k nám promlouvají, že ten, kdo dokáže skrze duchovní smrt „nabídnout Bohu srdce svaté a očištěné od každé aktuální poskvrny hříchu“, jak říká karmelitánům spis *O založení prvních mnichů*, může oprávněně doufat, že mu bude dáno dosáhnout druhého cíle Karmelu,

totiž už během tohoto pozemského života zakusit ve svém srdci a v mysli něco z „radosti Boží přítomnosti a sladkosti nebeské slávy“ (2. kapitola). Kdo se s Marií postaví pod kříž, prožije s ní i radost ze Vzkříšení (1. tajemství). A potom bude velmi dychtít po věčném a dokonalém dovršení všeho v nebi a jeho život, přestože on ještě pobývá zde na zemi, již bude v myšlenkách a touhách s naším Pánem v Ráji (2. tajemství). S důvěrou v mocnou přímluvu blahoslavené Matky Boží bude s bezmezným zápalem prosit o dary Ducha svatého, aby (jím) byl přetvořen v Pána a neřídil se již svými rozmary, ale měl na zřeteli a ochotně následoval vnuknutí Ducha, kterého posílá Pán (3. tajemství). A tak nakonec podle příkladu Panny Marie roste a nepřetržitě sílí v Boží lásce, až dosáhne dokonalé duchovní zralosti. Potom bude hoden toho, aby byl pozvednut ze země, vstoupil do nebeské vlasti a obdržel věčnou odměnu (4. a 5. tajemství).“

Na závěr svého výběru myšlenek P. Brenningera, uveřejněných v řádové revue *Analecta ordinis carmelitanum*, P. Emanuele Boaga uvádí, že otec Jan Brenninger byl nejen učitelem této „ružencové školy svatosti“, ale i jejím příkladným žákem.

Podle italské předlohy zpracovala Vladka M. Polišenská.

Dovolím si k článku, který otiskujeme u příležitosti výročí úmrtí otce Brenningera, připojit svůj postřeh, kterému, věřím, můžete dát za pravdu. Na některých z řádek P. Brenningera je bezesporu patrné, že opravdu uplynulo dalších šedesát let. Ale ještě něco jiného je důležité.

Až v průběhu práce na překladu mi došlo, jak mnoho byl P. Jan Brenninger učitelem karmelitánské spirituality pro otce Metoděje Minaříka. Především čtverý rys mi vyvstal jako společný oběma těmto horlivým karmelitánům: velká úcta k řeholnímu povolání, celoživotní láska ke Karmelu (řádu), neúnavný důraz na vnitřní život, intenzivní vztah k Panně Marii. Z pověření generála řádu P. Jan Brenninger napsal souhrn karmelitánské spirituality, nazvaný „*Directorium vitae carmelitanae*“. Dílo bylo vydáno v roce 1940 jako oficiální řádová příručka pro výchovu dorostu. P. Metoděj z této knihy mnoho čerpal, vracel se k ní po celý svůj život.

Mezi bratřimi v Německu přetrvávala někdy trpká vzpomínka na velikou přísnost P. Brenningera (po jeho odchodu do Říma se prý zmírnila). Otec Metoděj o ní také věděl. Vážil si jí jako projevu opravdovosti v cestě za Bohem. Ale nepřeceňoval její význam. Jej strhoval především idealismus P. Jana Brenningera: jeho zanícení pro Karmel.

¹ Zde stojící původní italské sloveso se obvykle užívá o zmrtvýchvstání, o vzkříšení.

P. Metoděj jej taky považoval za velkého příznivce Kostelního Vydří. Říkával, že prý P. Brenninger kdysi při návštěvě Kostelního Vydří prohlásil, že tak krásné místo by karmelitáni nikdy neměli opustit. Nevím. Jisté je, že v oficiálním protokole z vizitace Kostelního Vydří, kterou v roce 1930 uskutečnil, P. Jan Brenninger popsal nedostatky, které zde shledal¹ a uzavřel: „*Bud' je třeba konvent opustit, a to co nejdříve, nebo přeložit P. Alberta a na jeho místo ustanovit P. Prokopa.*“ Uskutečněna byla pak – Bohu díky! – ona druhá varianta, a tak karmelitáni ve Vydří zůstali. Tři roky nato, se k nim tedy mohl přijet ucházet o vstup do řádu student Arcibiskupského gymnázia v Kroměříži František Minařík atd. atd..

V P. Janu Brenningerovi k nám tedy promluvil učitel, z jehož školy nepřímo vyšel P. Metoděj. Kéž nám Bůh dopřeje žít naše křesťanské a karmelské povolání s takovou věrností, jakou nám ve své době svým příkladem ukázali tito naši předchůdci a otcové.

P. Gorazd, O.Carm.

Velikost našeho povolání

Bl. Alžběta od Nejsvětější Trojice

Text, který Vám zde předkládáme, představuje dopis na rozloučenou, který Alžběta v závěru svého pozemského utrpení (kolem 9.9.1906) napsala své malé kamarádce Françoise (tj. Františce), kterou slovní hříčkou ráda nazývala Framboise (tj. malina).

1. Tak Sabetka se konečně usazuje s tužkou u svojí drahé Framboise! Říkám s tužkou, protože mé srdce je u tvého už dlouho, a tak jsme spolu pořád spojené. Jak mám ráda naše večerní schůzky, je to jako předehra k tomu společenství, které bude mezi našimi dušemi v nebi i na zemi, zdá se mi, že se nad tebou skláním jako matka nad dítětem s velkým zalíbením. Pozvedám oči, dívám se na Boha, pak je skláním k tobě a vystavuji tě paprskům Jeho lásky. Framboise, neříkám Mu o tobě žádná slova, ale On mi rozumí mnohem líp, víc se Mu líbí mé ticho. Mé drahé dítě, chtěla bych být svatá, abych ti mohla pomáhat už tady na zemi, zatímco čekám, až to budu dělat tam nahoře. Co bych nevytrpěla, abych ti získala milost síly, kterou tolik potřebuješ?!

1 Komunitu tehdy tvořili převor P. Angelus Ohlenforst, farář P. Albert Veleba a laický bratr Izidor Schwärzer. V podstatě měl ale běh věcí v rukou P. Albert.

2. Chci odpovědět na tvé otázky. Nejdřív si promluvmé o pokoře, četla jsem na toto téma skvělou knihu, o níž jsem už s tebou mluvila. Zbožný autor říká, že nic nemůže „rušit“ pokorného, že vlastní „nepřemožitelný pokoj, protože se vrhl do takové propasti, kam ho nikdo nepůjde hledat.“ Také říká, že pokorný nachází největší radost svého života v pocitu své „nemohoucnosti“ „tváří v tvář Bohu.“ Milá Framboise, pýcha není něco, co by se dalo zlikvidovat jedním dobře mířeným máchnutím meče! Bezpochyby jí některé heroické skutky pokory, jak to můžeme vidět v životech svatých, přivodí ne-li ránu smrtelnou, určitě ji výrazně oslabují, ale kromě toho je třeba ji usmrcovat každý den! „Quotidie morior, denně umírám,“ zvolal svatý Pavel.¹

3. Framboise, toto učení o umírání sobě, které je zákonem pro každou křesťanskou duši od chvíle, kdy Kristus řekl: ‘Chce-li někdo přijít ke mně, ať vezme svůj kříž a zapře sám sebe,’² toto učení, které vypadá tak přísné, má v sobě úžasnou sladkost, když se díváme na cíl této smrti, kterým je život Boží namísto našeho ubohého a hříšného života. To chtěl říct svatý Pavel, když psal: ‘Svlečte člověka starého a oblečte člověka nového, podle obrazu Toho, který jej stvořil’.³ Tento obraz je Bůh sám, vzpomínáš si na Jeho vůli, kterou tak jasně vyjádřil při stvoření? ‘Udělejme člověka k našemu obrazu a k naší podobě.’⁴ Vidíš, kdybychom víc mysleli na původ naší duše, pozemské věci by nám připadly tak dětinské, že bychom pro ně měli jen pohrdání. Svatý Petr psal ve svém dopise, že „máme účast na Boží přirozenosti“⁵ a svatý Pavel nám doporučuje, abychom „až do konce zachovali ten počátek svého Bytí, který nám dal.“⁶

4. Zdá se mi, že duše, která si uvědomuje svou velikost, vstupuje do této „svaté svobody dětí Božích,“ o níž mluví Apoštol,⁷ to znamená, že přesahuje všechno, i sama sebe. Zdá se mi, že nejsvobodnější je ta duše, která nejvíc zapomíná na sebe; kdyby se mě ptali, jaké je tajemství štěstí, řekla bych, že spočívá v tom, že člověk si už nevšímá sebe, zapomíná na sebe. To je dobrý způsob, jak zlikvidovat pýchu: nechat ji zajít hladem! Víš, pýcha je sebeláska; je potřeba, aby láska k Bohu byla tak silná, že v nás uhasí všechnu lásku k sobě samým. Svatý Augustin říká, že jsou dvě obce, obec Boží a obec MOJE. Jak ta první roste, ta druhá je poražena. Duše, která by

1 1 Kor 15,31.

2 Srov. Mt 16,24 par.

3 Srov. Ef 4,22-24.

4 Gen 1,26.

5 2 Petr 1,4.

6 Žid 3,14 dle latinského znění (Vulgáty): „si tamen *initium substantiae ejus* usque ad finem firmum retineamus.“

7 Řím 8,21.

žila v Božím pohledu, která by měla toto „čisté, prosté oko,“ o němž mluví Kristus v evangeliu,¹ tj. čistotu „úmyslu, který je zaměřen jen na Boha“, ta by podle mě také žila v pokoře, dokázala by rozeznat jeho dary, neboť „pokora je pravda.“ Ale ona si nic nepřivlastňuje, všechno vztahuje k Bohu, jako to dělala svatá Panna.

5. Framboise, všechna hnutí pýchy, která v sobě cítíš, nejsou chybami, pokud se s nimi nespolečí i tvá vůle! Jinak můžeš sice hodně trpět, ale neurážíš dobrého Boha. Tyto chyby, které ti unikají, jak říkáš, aniž by ses nad nimi zamyslela, poukazují bezpochyby na sebelásku, ale to je, moje drahá, jakousi součástí nás samých. Bůh po tobě chce, abys nikdy nesetřvala v žádné pyšné myšlenky dobrovolně a abys nikdy nevykonala žádný skutek z této pýchy, protože to není dobré. A i když se ti něco z toho přihodí, nesmíš ztrácet odvalu, protože je to zase pýcha, která se rozčiluje; musíš „předestřít svou ubohost“ jako Magdaléna u Mistrových nohou a prosit Ho, aby tě zachránil. Tak rád vidí, že duše uznává svou neschopnost; tehdy, jak říkala jedna velká světice, se „propast Boží velikosti setkává s propastí nicoty“ stvoření a Bůh objímá tuto nicotu.

6. Mé drahé dítě, není pýcha myslet na to, že nechceš jednoduchý život, opravdu věřím, že Bůh chce, aby se tvůj život odehrával v božských sférách. Vidíš, mám hlubokou soustrast s dušemi, které nežijí výš než na zemi s jejími banalitami, myslím, že jsou otrocky, a chtěla bych jim to říct. „Setřeste to jho, které vás tlačí! K čemu vám jsou ty řetězy, které vás svazují jen s vámi samými a s věcmi ještě menšími?“ Zdá se mi, že na tomto světě jsou šťastní ti, kdo sebou pohrdají, zapomínají na sebe a za úděl si zvolí Kříž! Když člověk dovede vložit svou radost do utrpení, jaký úžasný pokoj!

7. „Na svém těle doplňuji, co ještě zbývá vytrpět do plnosti Kristova utrpení, pro Jeho tělo, kterým je Církev,“ to bylo štěstím apoštola Pavla!² Tato myšlenka mě pronásleduje a přiznávám se ti, že mám hlubokou vnitřní

1 Mat 6,22.

2 Kol 1,24.

radost, když si uvědomím, že si mě Bůh vybral, aby mě připojil k utrpení svého Krista, a tato moje každodenní cesta na Kalvárii se mi zdá spíše cestou blahoslavenství! Viděla jsi někdy ten obrázek, jak smrtka sklízí svou kosou? No, takový je můj stav, cítím se, jako by mě takto ničila. Přirozenosti je to někdy obtížné a ujišťuji tě, že kdybych tu zůstala, cítila bych jen únavu v utrpení. Ale to je jen lidský pohled, a tak rychle otvírám „oči duše ve světle víry“ a víra mi říká, že to láska mě takto ničí, pomalu mě stravuje. A moje radost je obrovská a vydávám se Mu jako kořist.

8. Framboise, aby duše žila ideálním životem, myslím, že je potřeba žít nadpřirozeně, to znamená nikdy nejednat „přirozeně.“ Je třeba uvědomovat si, že Bůh je v našem nitru, a ke všemu přistupovat s Ním, to člověk není nikdy banální, i když dělá úplně obyčejné věci, protože v těchto věcech nežijeme, ale přesahujeme je. Nadpřirozená duše nikdy nejedná s druhotnými věcmi, ale se svým Bohem. Život je tak jednoduchý, tolik se přibližuje životu blažených, (duše) je tak osvobozená od sebe i ode všech věcí! Všechno se jí stává jednotou, tím „jediným potřebným“, o němž Mistr mluví k Magdaléně.¹ Tehdy je opravdu velká, opravdu svobodná, protože „uzavřela svou vůli do vůle Boží.“

9. Moje Framboise, když pozorujeme naše věčné předurčení, věci viditelné se zdají tak opovržením hodné – poslechni si svatého Pavla:² „Ty, které předem vyhlédl, ty také předem určil, aby přijali podobu jeho Syna.“ (To není všechno, maličká, uvidíš, že ty také patříš k počtu „vyhlédnutých“!) „A které předem určil, ty také povolal“; to křest z tebe udělal adoptované Boží dítě, označil tě pečeti Nejsvětější Trojice! „A které povolal, ty také ospravedlnil,“ kolikrát jsi i ty byla ospravedlněna skrze svátost smíření a všemi těmi Božími doteky, o nichž ani třeba nevíš. „A které ospravedlnil, ty také uvedl do své slávy.“ Toto tě čeká na věčnosti! Ale uvědom si, že stupeň naší slávy bude stupněm milosti, v níž nás Bůh nalezne v okamžiku smrti, dovol Mu, ať v tobě dokončí své dílo předurčení, a proto si ještě poslechni svatého Pavla, který nám nabízí životní program.

10. „Žijte v Kristu Ježíši, v Něm zapusťte kořeny, na Něm postavte základy, pevně se držte víry, znovu a znovu vzdávejte díky.“³ Ano, děťátko mého srdce, mojí duše, žij v Ježíši Kristu, ty potřebuješ tuto velikou cestu, ty nejsi stvořena pro ty úzké cestičky této země! Zapusť v Něm kořeny, a proto neměj kořeny sama v sobě, to znamená, že se zapřeš vždy, když se setkáš

1 Lk 10,42.

2 Řím 8,29n.

3 Kol 2,7.

sama se sebou. Na Něm postav své základy, pěkně nad tím vším, co pomíjí, tam, kde je všechno čisté, zářivé.

11. Pevně se drž víry, to znamená jedné jen ve velkém Božím světle, nikdy podle dojmů, podle představivosti. Věř, že tě miluje, že ti v bojích, které musíš podstupovat, sám chce pomáhat. Věř v Jeho lásku, Jeho „příliš velkou lásku,“¹ jak říká svatý Pavel: živ svou duší velkými myšlenkami naší víry, které jí zjevují všechno bohatství a cíl, k němuž nás Bůh stvořil! Když žiješ takto, tvoje zbožnost nebude neurotickou exaltovaností, jak se obáváš, ale bude pravdivá. Pravda je tak krásná, pravda lásky. „On si mne zamiloval a vydal sebe samého za mne,“ vidíš, holčičko, tohle je pravdivé!

12. A potom ještě znovu a znovu vzdávej díky. Poslední slovo tohoto mého programu je jen jeho důsledkem: jestliže jsi v Něm zapustila své kořeny, pevně se držíš víry, budeš žít v důkůvzdání. Láska dětí Božích! Ptám se, jak by duše, která pronikla lásku, kterou k ní má Boží srdce, mohla nebýt stále radostná, i v utrpení a každé bolesti. Vzpomeň si, že On tě „již před stvořením světa vyvolil, abys před ním byla svatá a neposkvrněná v lásce,“ to říká zase svatý Pavel;² z toho plyne, že se nemáš bát boje, pokušení. „Vždyť právě když jsem slabý, jsem silný,“ protože je ve mně milost Ježíše Krista.³

13. Jenom se ptám, co si pomyslí naše ctihodná Matka, až uvidí tento „žurnál“;⁴ už mi nedovoluje psát, protože jsem úplně zesláblá, zdá se mi, že každým okamžikem musím padnout. Tento dopis bude asi od tvé Sabetky poslední, trvalo jí pěkných pár dní, aby ti ho napsala, což vysvětluje tu roztržitost. Dnes večer se nějak nemohu rozhodnout tě opustit. Jsem tu sama, je půl osmé, komunita má rekreaci. a já už jsem tak trochu jako v nebi v této svojí malé cele, jsem sama s Ním samým, nesu svůj kříž se svým Mistrem. Framboise, mé štěstí roste tak, jak roste mé utrpení! Kdybys věděla, jakou radost člověk nachází na dně kalicha připraveného nebeským Otcem! S Bohem, milovaná Framboise, už nemohu pokračovat. A v našem tichém setkání můžeš uhodnout, pochopit, co ti neříkám. Líbám tě. Mám tě ráda jako matka své dítě. Sbohem, maličká. „Ať tě ve stínu svých křídel chrání od všeho zlého.“⁵

S. M. Alžb. od Nejsvětější Trojice, Laudem gloriae.
(To bude moje nové jméno v nebi.)

1 Ef 2,4 (dle Vulg.).

2 Ef 1,4.

3 Srov. 2 Kor 12,10.

4 Původně francouzské slovo – stejně jako české „deník“ – je tu, jak vyplývá z následujících řádek, třeba chápat ve významu: časopis nebo noviny vycházející den po dni.

5 Ž 17,8.

Neobvyklý dobrodinec Karmelu v neobvyklém svědectví

(k 60. výročí úmrtí biskupa Pavla Huyna)

P. Gorazd Cetkovský, O.Carm.

Před šedesáti lety – 1. října 1946 zemřel v jihotyrolském Bolzanu Pavel hrabě Huyn (*17. 2. 1868 v Brně), někdejší brněnský biskup (1904–1916) a pražský arcibiskup (1916–1918). Také jeho přičiněním přišli v roce 1908 do Kostelního Vydří konečně (téměř dvě stě let po vzniku poutního místa Panny Marie Karmelské) bratři karmelitáni. Není tedy nadsázkou považovat natrvalo tohoto pastýře církve za dobrodince Karmelu a za spoluzakladatele kláštera.

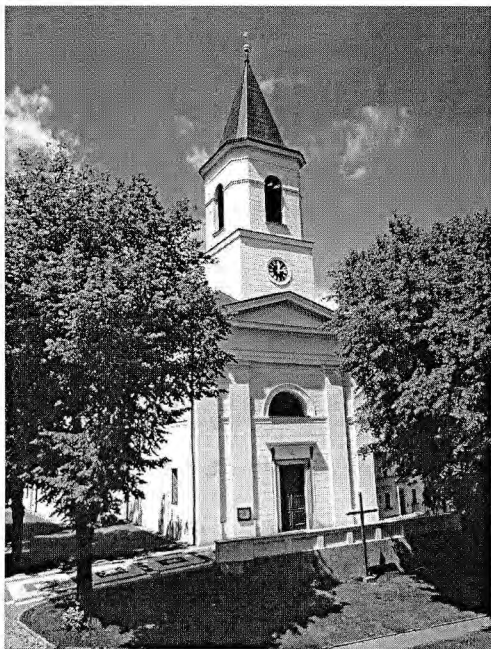
Klášter v Kostelním Vydří – foto Antonín Bína.

Otevřeně je třeba říci, že stopa, kterou biskup Pavel Huyn v církevních dějinách Moravy i Čech zanechal, není jednoznačná. Dodnes koluje množství historek o jeho prudké povaze a přísnosti, nebo anekdoty o jeho špatné češtině. Často býval napadán pro svou příslušnost ke šlechtě, německý původ a pro údajné nepřátelství k českému národu. Na druhou stranu je ovšem prokazatelné, že se snažil, aby v diecézi bylo všude dobře postaráno o věřící obojí národnosti a že svou službu pastýře vykonával s největší zodpovědností, jaké byl schopen.

Letos je tomu také devadesát let, co byl z Brna povolán na biskupský stolec do Prahy a stal se tamním arcibiskupem. V průběhu následujících let se ukázalo, že to nebylo příliš prozíravé (stejně jako jmenování rakouského šlechtice Lva kardinála Skrbenského olomouckým arcibiskupem). Při říjnovém převratu v roce 1918 byl arcibiskup Huyn právě na vizitaci v Chebu. Odtud pod dojmem varu událostí odešel do zahraničí a následujícího roku na svou funkci pražského arcibiskupa resignoval. K jeho připravovanému jmenování kardinálem již také nedošlo. V roce 1921 byl jmenován titulárním patriarchou alexandrijským. Zbytek svého života prožil v Itálii.

Karmelitány do Kostelního Vydří povolal biskup Huyn poté, co v létě roku 1907 zdejší farnost vizitoval. Při té příležitosti došlo v kostele – před celou farností – ke konfliktu mezi ním a místním farářem. Ten tu působil více než dvacet let a pomýšlel již na penzi. Biskup pak jeho odchod, zdá se, urychlil. O podobných nepříjemnostech při vizitaci se tradují historky v blízké Telči či v nedaleké – tehdy německé – farnosti v Matějovci.

Že se kněží návštěvy tohoto biskupa předem obávali, se mi potvrdilo zajímavě náhodným způsobem. Když jsme před časem procházeli listiny ve farním archivu v Praze – Liboci, našli jsme mezi nimi soukromý dopis, který přišel libockému faráři z Moravy.

Farní kostel
sv. Fabiána a Šebestiána
v Liboci – foto Antonín Holub

Z dopisu je zřejmé, že pražský kněz si vyžádal od nějakého svého přítele – faráře činného v brněnské diecézi, tedy v dosavadním působišti biskupa Huyna – informace o tom, jaký nový pražský arcibiskup je a jak se připravit

na jeho návštěvu ve farnosti. Nalezený dopis, který tu uveřejníme, představuje odpověď na ony otázky. Dopis upoutá nejen svou bezprostředností a konkrétností. Určitým způsobem nám dává blíže poznat, mohli bychom říci, spiritualitu tohoto nástupce apoštolů, z níž leccos poučí ještě i nás dnes. A zároveň je moudrou obhajobou biskupa Huyna. Mezi řádky nás osloví hloubka onoho kněžského srdce, které takto o biskupovi a jeho zjevných slabinách dokázalo psát, to veliké pochopení pro člověka a tak velkodušná láska k církvi.

Milý příteli!

Dle mého přesvědčení má Jeho Excellence Váš nový arcipastýř pověst horší než zaslужuje.

Chyby má, jako každý člověk, a mám za to, že ani z nás žádný nezachová se všem svým podřízeným a ve všem, také leckdo si stěžuje. Škoda, že ho přijmete s předsudkem. Kde je předsudek, tam se kritikuje hned všechno nepřiznivě. Já stýkal jsem se s ním dosti a nemohu si stěžovat. Prchlivý je, ale zlost ho brzo přechází a doporučuje se zachovat klid a nedat se také strhnout k rozčilení. Přeje si určitou řeč, ne dlouhé okolkování a vyhybavé odpovědi. O visitaci těší ho slavné uvítání, možno-li brána, hojně účastenství a pořádek při průvodu. Při představování čím více spolků a korporací zastoupeno, tím lépe, i významnější jednotlivci.

V kostele čistota a výzdoba hojná, zvláště květinová. Velmi ho rozčiluje, když najde v kostele věci nepřislušné, košťata, smetáky, žebříky atd. – roztrhaná paramenta, prádlo kostelní. Přehlédne-li farář něco takového, nejlépe říci, že se toho neužívá. Někde bývá v oltářích zezadu schránka, kde se uschovávají různé věci; to třeba zabednit, aby se to vůbec nedalo otevřít. Za oltářem čistotu! Sakrarium! Svatostánek se záclonkou zpředu, bíle vyložený, ne otáčivý. Hřbitovy pěkně upravené a oddělená místa – třeba jenom malou cestičkou – pro 1) jinověrce, 2) nekřtěňátka, a 3) samovrahy. Zvláštní pro každý druh, když se ptá, nerozmýšlet se, kde to je, hned a určitě ukázat. Pěkný hlavní kříž hřbitovní. Ostatně v naší diecesi máme pro visitace obšírnou tištěnou instrukci, kterou vydá asi i u Vás. Když farář posuzuje svou farnost a farníky, nehanit si je zbytečně, a když je někde stín, nezapomenout hned poukázat na stránku světla.

Ve škole je jeho koníčkem, aby děti uměly vzbuzovat dobrý úmysl ráno – a dokonalou lítost večer. Když to naučíš děti, zakryje to mnoho jiných nedostatků. Zkouší katecheta, pohodlnější je, když se zkouší dle katechismu, ale to nerozhoduje, sám také vždy katechisuje, ale ne vždy přesně otázkami

katechismu, což u méně schopných žáků činívá obtíže. Vždy, když přijde do kostela a má tam mši sv., těší ho velký počet komunikantů, zvl. dětí, a pořádek při sv. přijímání a mnohdy žádá, by bylo připraveno i tisíc malých partikulí i více (částečně konsekrovaných a neobyčejné množství nekonekrovaných), ač jich potřeba není, a odporu v té věci nesnese. Děti školní musí být u nás ročně nejméně 4krát u sv. svátostí. Ve svatostánku musí být korporale rozprostřeno, ne aby nádoby byly postaveny na složených korporale. Nejlépe dát dělat korporale pro svatostánek dle jeho velikosti. Zpovědnice, by na ně bylo vidět, ne někde v koutě zakryté, aby jich nebylo vidět. Volá i porodní báby a zkouší, umí-li včas prakticky křít, zvláště i v lůně mateřském. V brzku jeho zvláštní přání poznáte, a kdo má zájem na zdárné duchovní správě, také mu vyhoví. Když dostane žaloby a ukážou se oprávněnými, bývá pak u potrefeného při visitaci nespokojen s věcmi, kterých si jinde nevšímne. Jiného mi již nic nenapadá, na co bych Tě měl upozornit. Úřední knihy nesmí být roztrhané, sice je ani nepodepíše. Budeš-li něco potřebovat, vždy rád vyhovím, ale jsem přesvědčen, že budeš s ním vycházet docela dobře.

*Na shledanou, dá-li Bůh, r. 1917 se těší
oddaný Lehejček
V Tvrdonicích 14/9 1916*

Konsekrovat se musí i v monstranci i v ciboriu nejméně za 14 dní a v zákristii se renovace poznamenává.

Škrabu, ale snad to přečteš!

Pisatelem dopisu je P. Jan Lehejček, rodák z Býkovce ve farnosti Panské Dubenky. Narodil se 20. června 1868, byl tedy o necelý půlrok mladší než biskup Pavel Huyn. Kněžské svěcení přijal v roce 1891 a deset let nato se stal farářem v Tvrdonicích, později zároveň děkanem děkanství podivínského. V Tvrdonicích působil dvacet let – až do své smrti v roce 1921.